



**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

3. An possint duæ formæ substantiales non subordinatæ esse simul in eadem materia.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

produci, nec conservari, nisi in subiecto: sed hoc non sufficit: ergo non habemus principium sufficiens ad colligendam earum educationem. Probatur minor, quia anima rationalis non potest produci connaturaliter, nisi in subiecto, & tamen in fieri suo non producitur dependenter à subiecto, & tamen in fieri suo non producitur dependenter à subiecto dependentia sufficienti ad educationem: ergo quod non possint formæ produci connaturaliter, nisi in subiecto, non arguit educationem. Nec tollit difficultatem hanc disparitas, quæ communiter assignatur, quod nimirum anima, licet non possit produci connaturaliter, nisi in subiecto; possit tamen conservari connaturaliter absque subiecto; formæ vero aliæ nec possint produci, nec conservari nisi in subiecto. Hoc, in quæ, non tollit difficultatem, quia si anima non possit conservari connaturaliter nisi in subiecto, nec tamen dependeret à subiecto, nisi si eut depender de facto quamdiu est in illo, sane non educeretur; & si aliæ formæ haberent talem solam dependentiam in esse, & conservari à subiecto, ut non possent connaturaliter produci, aut conservari absque subiecto, profecto non dependeret ab illo dependentia sufficienti ad educationem: ergo quod non possint nec fieri nec conservari, nisi in subiecto, non sufficit ad probandum, quod educatur.

Confirmatur hoc: quia sicut datur de facto aliqua forma, quæ potest connaturaliter conservari absque subiecto, & non potest produci nisi in subiecto, quamvis non dependeat in fieri à subiecto: ita nihil impedit quo minus detur aliqua forma, quæ non possit produci, nec conservari, nisi in subiecto, quamvis non dependeret ab ipso nec in fieri, nec conservari: ergo quod forma non possit produci, aut conservari absque subiecto, non arguit necessario educationem eius.

40. *Respondetur ad hanc difficultatem,* quæ est potissima, quæ potest videri contra educationem formarum, non ex eo præcise, quod non producantur, nec conserventur absque subiecto, nos colligere educationem, quod & efficaciter convincit hæc replica meo iudicio: sed videri, quia formæ educæ habent maximam proportionem cum materia, cum sint eiusdem ordinis cum ipsa, nec habeant ullam operationem independentem ab ipsa, ut habet anima rationalis, nec denique aliquid impedit quo minus dependeat à materia dependentia educæ.

Confirmatur hoc: quia illæ formæ, quæ producuntur à causis secundis, dependent sic à materia, alias causæ secundæ creantur: ergo quandoquidem non sit inconueniens, quod formæ, quæ producuntur à solo Deo, etiam educantur ex materia, modo sint eiusdem ordinis cum materia, ac habeant ex se requisita omnia ad educationem, id convenientius dicitur.

Confirmatur secundo, quia non ex eo præcise anima rationalis dicitur creari, quod producat à solo Deo, aut quod existat connaturaliter absque materia, quia posset dependere à materia atque educi in fieri, quamvis produceretur à solo Deo, & in conservari non dependeret semper ab ipsa, sicut res dependens ab una causa effectiva in fieri potest conservari connaturaliter absque tali causa, sed id colligitur ex immaterialitate eius, atque improprietate ad dependendum à materia, & ex autoritate: ergo cum cæteræ formæ substantiales non sint immateriales, aut improprietate ad dependendum à materia, nec sit autoritas vlla dicens, quod creentur, aut quod non educantur, debet dici quod educantur, & quod non creentur, etiam loquendo de illis, quæ à solo Deo producantur.

41. *Obicitur primo:* formæ cælorum sunt creatæ: ergo non educæ. Probatur antecedens, quia alias cælum non crearetur, contra Scripturam dicentem: *In principio creavit Deus cælum & terram.*

Respondetur negando antecedens, & distinguendo eius probationem: non crearetur cælum creatione proprie dicta, quæ est productio rei, aut omnino independentis à materia, aut rei: cuius forma producitur independentem à materia, concedo sequelam probationis; nec dicit Scriptura, quod tali creatione creata fiat cælum & terra: non crearentur creatione in largiori significatione, prout si-

gnificat productionem rei, quæ à solo Deo producitur & secundum formam; secundum dispositiones ad formam in unico instanti, nego sequelam probationis; & in hoc sensu Scriptura dicit ea creata fuisse, sicut in eodem ipso sensu dicit inferius, Masculum, & feminam creavit eos, scilicet Adamum, & Evam, quos tamen secundum communior sententiâ produxit ex materia tempore præexistente: in eodem sensu dicitur inferius Deum etiam creavisse cæte grandia, quæ produxit ex materia aquæ.

42. *Dices:* omnis productio compositi substantialis est aut creatio proprie dicta, aut generatio: sed productio cælorum & elementorum non est generatio, quandoquidem privatio non præcesserit tempore in ipsorum materia: ergo est creatio proprie dicta, & consequenter formæ ipsorum non educuntur.

Respondetur distinguendo maiorem: si ad generationem requiratur quod privatio formam præcesserit tempore, ut supponitur in minori, nego maiorem, nec unquam probabitur ab aduersariis, si non requiratur hoc, concedo maiorem, & nego minorem, & ad probationem dico illam privationis præcessionem non requiri ad generationem: an autem requiratur illa præcessio, nec ne, est questio de nomine parvi momenti, de qua tamen suo loco in tractatu de Generatione.

Ex his patet formas omnes accidentales, saltem naturalis ordinis, educi à potentia subiecti, in quo inhareret, quia eadem aut maior est ratio de illis ac de substantialibus. Dixi autem, naturalis ordinis, quia secundum Thomistas, & Scotistas etiam communiter habitus supernaturales fidei, spei, & charitatis per se infusi non educuntur, sed creantur, quamvis actus supernaturales harum virtutum educuntur, quia ad hos concurrunt effectivæ causæ secundæ, quæ communiter supponuntur non attingere terminum creationis: de quo videri poterunt, quæ dixi in commentario ad primum sententiarum dist. 17. quæst. 6. num. 9.

QVÆSTIO III.

An possint due formæ substantiales non subordinatæ esse simul in eadem materia.

43. *Intelligo per formas subordinatas illas,* quarum altera alterâ indiget, ita ut sine ea nequeat habere aliquas operationes, quas cum ea habere posset, & quarum una aliam præsupponit tanquam constitutum physicum sui immediati subiecti: & suppono ex alias fusè probandis in tractatu de anima, in omnibus viventibus corporeis dari plures huiusmodi formas, nempe animæ, & formam incompletam corporeitatis, quæ physice constituit corpus, quo simul cum anima constat, tanquam partibus physicis, quodlibet vivens corporeum, & in quo recipitur anima, quæ sine eo requirit videre aut sentire, sicut nec ipsum sine anima. Per formas autem non subordinatas intelligo illas, quæ ita sunt completæ, ut non indigeant se invicem ad aliquas operationes, nec una alteram supponit tanquam subiectum suum aut constitutum subiecti sui, adeo ut si simul reperirentur in eodem subiecto, neutra ad operationem alterius concurreret, ut sunt forma ignis, & aquæ, anima hominis, & Leonis, de quibus non dubitatur an possint esse successive in eadem materia, nam id fieri posse constat quotidiana experientia, in qua fundatur axioma commune, quod generatio unius sit corruptio alterius, quatenus forma rei generatæ succedens in eadem materia formæ rei corruptæ eam ab illa expellit: sed controuersia est, an simul possint esse in eadem materia huiusmodi formæ: quæ controuersia examinanda est & quoad potentiam naturalem, & quoad supernaturalem.

Prima sententia est posse plures formas huiusmodi esse naturaliter in eadem materia simul, præsertim quando sunt formæ, quæ non exigunt naturaliter oppositas dispositiones. Hanc probabilem reputat *Arriaga disp. 3. num. 101.*

Secunda sententia negat, id fieri posse naturaliter, supernaturaliter vero concedit. Ita *Gregorius in 1. dist. 12. Suarez disput. 15. Metaph. sac. 10. Hurtadus disput. 4. Physica sect. 3.* ac plures alij, quos ex Scotistis sequuntur *Schemma,*

Formæ accidentales naturales educuntur.

Quid formæ substantiales?

Quid non subordinatæ?

Sghemma 1. Phys. digressionem 7. Mastrinus ibid. disp. 5. a. 2. qui etiam attribuunt illam Scoto 4. dist. 10. qu.

Tertia sententia negat absolute per ullam potentiam id fieri posse. Hæc est Thomistarum communis cum D. Thom. 1. p. q. 76. quos sequuntur *Vasq. de Incarnatione disp. 23. Lorca disp. 24. Complutenses hic disp. 4. sect. 6. & ex Scotistis Arctinus & Fuentes hic & alij.*

CONCLUSIO I.

44. *Due forma substantiales non subordinata nequeunt esse naturaliter in eadem materia simul.* Hæc est communissima.

*Probat*ur primo experientia qua constat ad introductionem omnis talis formæ alteram, quæ præexistit, expelli à materia, ac corrumpi, quod non contingeret, si possent naturaliter simul inesse materiæ.

*Probat*ur secundo per obiectiones, quæ adducuntur contra secundam conclusionem sequentem, nam ex illis ad minus requiritur veritas conclusionis.

Obiicit primo, forma, quæ introducit, expellit formaliter alteram formam, ergo est simul cum illa in materia. *Aliqui concedunt* consequentiam pro aliquo instanti, sed male, quia si possent copari due formæ in instanti naturaliter, possent compari simul per totam æternitatem, quia non esset maior ratio compatibilitatis earum pro instanti, quam pro tempore quocumque, & quidquid inconuenientis sequitur ex eo, quod essent simul tempore, sequeretur ex eo quod essent simul pro instanti, ut mihi manifestum est.

Respondet ergo aliter, negando consequentiam, cuius ratio assignabitur in libris de generatione.

45. *Obiicit* secundo ex *Arriaga*: de facto simul cum forma ferri remanet in eadē materia forma ignis, quando candet ferrum: ergo naturaliter manent simul huiusmodi due formæ. *Probat*ur antecedens, quia in primis est ibi forma ferri; ut patet ex eo, quod postea cessante calore reperitur ibi, & quod non adsit vlla causa, à qua producat.

Deinde est ibi etiam forma ignis, ut patet ad sensum, sunt enim ibi omnia accidentia formæ ignis, non minus quam in carbone accenso. Propter hoc argumentum putat hic author oppositum conclusionis esse satis probabile.

Respondetur negando antecedens, & probationem pro secunda parte; nam licet sit ibi vehemens calor per totum ferrum, & fortassis multum ignis intra poros ipsius, ratione cuius appareat ignis, seu potius ignitum, non tamen est ibi forma ignis, quia nulla ratio suadet eam ibi esse, & consensus communis Philosophorum tenet oppositum.

Confirmatur hoc, quia si esset ibi forma ignis, falsum esset commune axioma Philosophi ab omnibus admissum, quod generatio vnius sit corruptio alterius, nam generaretur ignis ille absque vllius corruptione, & postea corrumpereetur absque vllius generatione.

CONCLUSIO II.

46. *Possunt dari de potentia absoluta plures forma non subordinata in eadem materia.* Hanc teneo cum authoribus secundæ sententiæ, non quod existimem eam doceri à Scoto in illo loco quarti, nam ibi tantum dicit: *quod si illa materia corporis locati in duobus locis transmutatur à duobus agentibus ad duas formas* (supple substantiales non subordinatas) *non esse nouum miraculum, sed tantum per antiquam miraculum* supple; quo ponebatur in duobus locis esset proportionata ad recipiendum actiones illorum agentium: quibus verbis non ait, quod materia transmutaretur in illo casu ad duas formas, nec quod possit sic transmutari; sed quod si transmutaretur, non transmutaretur per nouum miraculum: quod non facit ad conclusionem præmissam quam non credo vllibi traditam à Scoto, quamuis putem eam non esse difformem ipsius principiis: sed potius confirmem.

*Probat*ur, quia multa alia, quæ naturaliter sunt incompatibilia, possunt esse simul supernaturaliter, sic duo

corpora possunt supernaturaliter esse in eodem loco, ut aliàs dicemus: due qualitates contrariæ in summo, verbi gratia, albedo & nigredo, calor & frigus: ergo quamuis due formæ huiusmodi habeant naturalem incompatibilitatem; possunt tamen supernaturaliter esse simul in eadem materia, præsertim nisi sit aliqua implicantia in hoc, quod sint simul, qualem non esse iam ostendam.

*Probat*ur secundo conclusio, & principaliter: Non est vlla implicantia in hoc, quod sint simul huiusmodi formæ in eadem materia: ergo per potentiam absolutam possunt esse simul. Consequentiam admittunt aduersarij, antecedens probari non potest melius, quam soluendo implicantias, quæ ab aduersariis adducuntur, & sunt fundamenta, cur tenent oppositam sententiam.

Prima implicantia est, quod expellere formam aliam à subiecto esset effectus formalis, & non esset effectus formalis formæ; esset quidem effectus formalis, ut omnes supponunt; non esset autem, quia in nostra sententia impediretur à Deo, quando poneret vtramque formam simul: sed Deus nequit impedire effectum formalem: ergo esset, & non esset effectus formalis.

Respondet negando sequelam cum probatione eius pro secunda parte: bene enim potest Deus impedire effectum formalem secundarium formæ, qualis est expulsio alterius formæ, sicut potest impedire quo minus vnum corpus expellat aliud corpus, aut calorem frigus.

Dicit: Ideo Deus nequit impedire effectum formalem primarium formæ positæ in materia, quia non potest supplere talem effectum sine forma, sed non potest supplere effectum secundarium formæ sine forma, ergo nequit eum impedire.

Respondet, quidquid sit de maiori, negando minorem, nam potest sine dubio Deus expellere formam à materia absque introductione alterius formæ, solum subtrahendo concursum conseruatiuum, quo conseruat ipsam, à qua essentialiter dependet forma quantum ad existentiam: unde hæc replica potest retorqueri: Potest Deus supplere effectum hunc secundarium expulsiuum formæ absque forma, quamuis non possit primarium: ergo potest illum impedire, quamuis non possit impedire primarium.

48. *Complutenses* confirmant hanc implicantiam hoc modo: Licet aliquis effectus secundarius formæ possit impediri, tamen non potest impediri, si sit negatiuus, & tam intimus formæ, quam expulsio vnius formæ est in anima alteri formæ, quandoquidem proueniat ex intrinseca ratione formæ: ergo non potest impediri illa expulsio. *Probat*ur antecedens, quia ex eo quod forma cadaueris dat illi consequenter, & secundario priuationem vitæ ex intrinseca ratione sua, nec per potentiam Dei potest impediri quin sequatur ista priuatio, alias idem esset viuens, & priuatum vitæ.

Confirmatur hoc, quia quoties effectus primarius habet talem connexionem cum secundario, ut saltem à posteriori colligatur non fore primarium, nisi sit secundarius, tunc secundarius non potest impediri: sed si non esset expulsio vnius formæ adueniente altera, illa altera non haberet effectum suum primarium, quia non haberet rationem actus primi respectu materiæ, de ratione enim actus primi est quod non sit simul cum illo alius actus primus, neque præsupponat alium actum, sicut de ratione materiæ primæ est non præsupponere aliam materiam.

Confirmatur secundo, quia ut forma exerceat rationem actus primi circa materiam, debet & facere cum ipsa vnum per se, & dare ipsi primum esse seu esse simpliciter. sed nisi expellatur alia forma, non potest tale esse ipsi tribuere quod enim aduenit enti in actu, seu materiæ actuatæ, non tribuit ipsi esse simpliciter, nisi expellatur illa forma, qua actuabatur, quemadmodum albedo adueniens ipsi non tribuit ipsi esse simpliciter.

49. *Respondetur* negando antecedens, & ad probationem dico, quidquid sit, an detur forma cadaueris necessario dicens negationem vitæ, quod Scotistæ omnes meritisime negant; quamuis daretur, & quamuis etiam non posset totum ex ipsa constitutum recipere animam, tamen nullo modo importat negationem aut priuationem animæ in

Plures
forma non
subordinata
posse
dari
de potentia
absoluta
luta simul
in eodem
subiecto.

in materia ipsius sic, quin in eadem materia de potentia absoluta possit esse anima; & sane oppositum asserere est petere directe principium: nam eadem prorsus est ratio, cur possint aut non possint duæ formæ simul in materia, ac cur possit, aut non possit esse forma cadaueris simul cum anima in eadem materia; quare non satis apte assumitur vnum ad probandum alterum, cum vtrumque sit æque ignotum.

Ad primam confirmationem respondeo distinguendo maiorem, si colligatur bene à posteriori in ordine ad quamcumque potentiam, etiam absolutam Dei, concedo; si non colligatur, nisi in ordine ad potentiam ordinariam, nego maiorem, & nego minorem cum sua probatione: haberet enim rationem actus primi per hoc, quod constitueret vnum per se cum materia, & quod ipsamet non constitueretur intrinsece ex alio actu, siue sit cum illa alius actus prius, siue non sit; sicut etiam & materia haberet rationem materiae primæ, quamuis succederet alteri materiae, modo ipsa non produceretur ex illa alia materia tanquam ex subiecto, aut parte componente.

Adde materiam dici primam, quia non præsupponit aliam materiam, aut subiectum, ex quo fieret, forma vero non dicitur primus actus ex eo, quod non præsupponat alium actum, & si propterea diceretur actus primus, non esset verum, quod esset actus primus, aut saltem non esset verum, quod essentialiter haberet talem rationem, ita ut per potentiam absolutam non posset præsupponere aliam formam, & simul cum illa in eadem materia manere: & dicere, quod haberet rationem actus primi in hoc sensu, est etiam petere principium, & assumere id quod probandum est. Vere autem dicitur actus primus, quia constituit vnum per se cum materia; hoc autem posset facere, quamuis adesset alia forma simul in eadem materia.

Ad secundam confirmationem respondeo negando minorem; ad hoc enim, quod faciat vnum per se impertinens est, quod expellat aliam formam, aut non expellat, & hoc ipso, quod facit vnum per se cum ipsa, dat etiam ipsi esse simpliciter; nam dare esse simpliciter materiae non est aliud, quam facere cum ipsa vnum per se; aut si sit aliud, est quid cum hoc necessario connexum; neque propterea albedo non dat esse simpliciter, quia aduenit materiae actuatae, & habenti esse simpliciter, quia quamuis adueniret ipsi non actuatae, adhuc non daret ipsi esse simpliciter. Non dat ergo esse simpliciter ipsi, quia non est substantialis, nec nata facere vnum per se cum illa. Ad illud quod additur, nempe quod aduenit enti in actu, esse accedens, & non dare esse simpliciter, respondebitur inferius ad implicantiam vndecimam.

51. *Secunda implicantia* est, quod idem numero esset de essentia specierum completarum distinctarum, verbi gratia, eadem numero materia de essentia compositi, quod fieret ex illa, & alia forma simul inexistente.

Respondetur, hoc non implicare, sicut nec implicat, quod naturaliter possit idem numero successiue esse de essentia specierum diuersarum, verbi gratia ligni & ignis, & sicut non implicat, quod eadem anima de facto est de essentia carnis viuientis & ossis viuientis, quæ sunt diuersæ speciei, licet incompletæ.

Tertia implicantia est, quod materia haberet simul & semel duos effectus adequatos, nimirum duo illa composita, quæ ex ipsa & pluribus formis illis sequerentur.

Respondetur negando sequelam, neutrum enim ex istis compositis esset effectus adequatus materiae sic, ut non possit alios effectus habere, imo naturaliter ultra sustentationem vnius formæ substantialis completæ, & constitutionem compositi ad illam sequentis, habet alios effectus, nempe sustentationem accidentium in ipsa receptorum.

52. *Quarta implicantia* est, quod illæ formæ constituerent vnum per se compositum, & non constituerent; non constituerent quidem, quia alias essent subordinatæ contra hypotheseos conclusionis: quæ enim formæ natæ sunt constituere vnum per se compositum, sunt subordinatæ: constituerent autem, quia quæcumque forma substantialis intrinsece includitur in aliquo composito, intrinsece constituit ipsum; sed forma ignis, verbi gratia, existens

in materia simul cum forma ligni intrinsece reperitur in composito resultante ex ipsa, & forma ligni; quia intrinsece reperiretur in materia ipsius, & quidquid intrinsece reperitur in materia compositi, reperitur intrinsece in ipso composito: ergo constitueretur intrinsece illud compositum.

Respondeo negando sequelam pro prima parte, quatenus dicit, quod illæ duæ formæ constituerent vnum per se compositum. Ad cuius probationem nego maiorem, nisi reperiat in ipso intrinsece, tanquam pars; aut nisi sit pars alicuius, quod reperitur in illo tanquam pars. Itaque sicut accidentia, quæ inhaerent materiae primæ, licet reperiantur intrinsece in composito, in quo inest illa materia; quia tamen nec sunt partes intrinsecæ illius compositi, nec etiam materiae, aut formæ ipsius, propterea non constituunt ipsum intrinsece; ita forma ignis informans materiam inexistente ligno, licet sit in ligno, quatenus est in materia ligni, quandoquidem tamen non sit pars intrinseca ligni, nec materiae ipsius aut formæ, propterea non est constitutiva ligni.

Dices: licet non sit constitutiva ligni, erit tamen constitutiva alterius compositi simul cum materia & forma ligni, quod sufficit ad ostendendum, quod subordinetur formæ ligni.

Respondeo negando sequelam; illæ enim formæ, quæ sunt subordinatæ ad faciendum aliquod compositum distinctæ rationis à composito, quod ab alterutra sola fieret, non immediate subiectantur in materia prima, sed vna ex illis immediate subiectatur in ea, & altera subiectatur in composito resultante ex materia & illa forma, ut patet in forma corporeitatis, & animæ: illæ autem formæ non subordinatæ subiectarentur in materia æque immediate, sicut æque immediate subiectantur in eodem subiecto albedo & dulcedo.

Deinde nullæ formæ sunt subordinatæ sibi, ac natæ facere vnum per se compositum, nisi istud compositum posset habere vnam aliquam operationem, quam operationem, quam non haberet compositum ex materia, & alterutra ex illis: sed non potest assignari aliqua vna operatio, quæ competere composito vlli, quod resultaret ex forma ignis & ligni, quamuis illæ formæ essent in eadem materia: ergo non essent subordinatæ ad faciendum aliquod vnum compositum.

Quod si aduersarij non putant impossibile aliquod vnum compositum, quod resultaret ex illis formis casu, quo ponerentur in eadem materia, tum admitti potest absque præiudicio conclusionis, quod ex illis formis sequeretur vnum per se, & concedendum quod essent subordinatæ ad faciendum tale compositum, neque hoc est contra hypotheseos conclusionis, quæ loquitur de formis non subordinatis naturaliter, ut sunt formæ ignis & ligni, non curando an sint supernaturaliter subordinatæ, nec ne.

54. *Quinta Implicantia* priori affinis est, quod compositum, quod resultaret ex materia, & illis formis, esset vnum & plura numero specie; vnum quia constaret ex eadem materia: plura vero, quia constaret diuersis formis non subordinatis, quarum quælibet est nata facere vnum per se completum.

Respondeo, quod quemadmodum ignis productus ex ligno, licet constet eadem materia, qua constabat lignum, non est vnum numero, nec specie cum ligno, ita compositum constitutum ex materia & forma ligni non debet esse vnum nec numero, nec specie cum composito resultante ex eadem materia, & forma ignis in eodem instanti temporis. Itaque in tali casu essent plures triæ entitates resultantes ex materia, & pluribus formis, quæ inter se differrent numero & specie, & consequenter duo composita.

Dices: quando albedo & dulcedo insunt eidem subiecto, non potest dici quod sint duo composita accidentalia: & hinc quauis aliquis habeat duas scientias, non potest dici quod sit duo scientes, sed vnus sciens, quia concretum accidentale non multiplicatur ad multiplicationem formarum: ergo quando illæ duæ formæ substantiales essent

in eadem materia, non potest dici quod sint duo composita substantialia, aut duæ substantiæ distinctæ.

Respondeo negando consequentiam, & ipsimet adversarij debent admittre disparitatem, quia etiam quando accidentia succedunt sibi inuicem in eodem subiecto, non admittunt duo concreta accidentalia sibi inuicem succedere, & tamen admittunt, quando duæ formæ substantiales sibi inuicem succedunt in eadem materia, duo composita substantialia sibi inuicem succedere: ergo non est eodem modo discurrendum de concretis accidentalibus, ac compositis substantialibus. Ratio autem disparitatis videtur esse, quod compositum substantiale dicat directe aut tertiam entitatem Scotticam, si deitur, aut saltem æque primo materiam & formam; unde quotiescumque aut materia sunt distinctæ, aut formæ sunt distinctæ, potest dici absolute & simpliciter quod composita sint distincta: composita vero seu concreta accidentalia non dicant æque primo, & eodem modo subiectum & accidens, sed vel subiectum dicunt in recto, & accidens in obliquo, ut aliqui dicant, vel formaliter formam, & materialiter, ac connotatiue subiectum; unde potest contingere, quod quamvis forma multiplicetur, non debeant concreta multiplicari, nisi etiam multiplicetur subiectum, quod totum pendet ex modo loquendi, & intelligendi, nec in re potest habere difficultatem.

56. Et hinc etiam soluitur *sexta implicatio*, quam aliqui dant, nimirum, quod sequeretur vnum compositum substantiale posse in recto prædicari de alio composito, nempe ignem de ligno, dicendo: lignum est ignis, & e contra, sicut prædicatur de albo, quod sit dulce, eo quod albedo & nigredo sint in eodem subiecto.

Respondeo negando sequelam, & paritatem: & ratio disparitatis est, quod quando dicitur: album est dulce, sensus sit, quod res illa, quæ est alba, sit etiam dulcis, quod verissimum est. Quædo vero diceretur, quod lignum est ignis, sensus esset, quod res illa, quæ est lignum, sit res illa, quæ est ignis, quod falsum est, quamvis eadem materia constaret; sicut falsum est dicere, quod digitus hominis sit caput hominis, quamvis digitus & caput constent eadem forma substantiali, nempe anima rationali, & quidem eadem solâ in sententia Thomistarum ac recentiorum negantium formâ corporeitatis. Quod exemplum etiam confirmat, quod diximus ad præcedentem obiectionem, sicut enim non possunt dici vnum realiter compositum illud, quod sit ex materia capitis & anima, & illud quod sit ex materia pedis ac anima eadē simul, licet constent eadem anima, quia materia est diuersa, & composita illa per se primo dicunt tam materiā quā animam: ita non debent dici vnum compositum illud, quod sit ex materia & forma ligni, & ex eadem materia simul & forma ignis, quamvis constent eadem materia, quia non constant eadem forma, quandoquidem tam per se primo illa composita dicant formam quam materiam.

Dices: saltem sequeretur quod duo supposita essent sibi inuicem communicata, quandoquidem constarent eadem materia: sed hoc est contra rationem suppositi, quod debet esse incommunicabile.

Respondeo, quod, quemadmodum non repugnat suppositis etiam naturaliter participare eandem materiam successiue, & esse sibi inuicem comunicabilia in hoc sensu, ita non repugnat ipsis supernaturaliter participare simul eandem materiam; nec incommunicabilitas, quam dicit suppositum, excludit talem comunicabilitatem, sed aliam longe diuersam, de qua suo loco.

57. *Septima implicatio* est, quod si corpus hominis, verbi gratia, informaretur duabus animabus, constitueret duos homines; & vel volente aliquid vno alter necessario vellet, quod est contra libertatē humanam; vel si posset nolle, tum volente vno ambulare, alius posset nolle ambulare: in casu autem tali non posset dici quid fieret, atque hoc est inconueniens: ergo inconueniens est, quod duæ formæ simul possint poni in eadem materia.

Confirmatur, quia sequeretur quod corpus hominis posset informati simul cū anima rationali animā bruti, sed

hoc est inconueniens, cum animæ diuersæ speciei requirant subiecta diuersæ speciei.

Respondeo, quod volente vno, alter posset nolle, & tum si vnus vellet ambulare, & alter nollet, vel vnus esset maioris virtutis, quā alter, & sic fieret quod ipse vellet aut nollet, non obstante contradictione alterius; vel essent æqualis virtutis, & tum non sequeretur ambulatio de nouo, quia volitio vnus non esset sufficiens ad eam ponendam, accedente nolitione alterius, quemadmodum de facto si esset aliquis sedens & vellet ambulare, accederet autem alius æque fortis, & impediret ipsum, tum non posset ambulare.

Ad confirmationem respondeo, in conclusione nos loqui de formis non requiritibus diuersa subiecta, sed potentibus naturaliter succedere sibi inuicem in eodē subiecto; unde nego sequelam. Quod si subiectum animæ esset materia prima sola cum talibus vel talibus dispositionibus accidentalibus, concederem quod eadem materiæ posset aduenire anima hominis & bruti, quia etiam posset ipsi de potentia absoluta aduenire dispositiones, diuersæ quantumuis contrariæ, quæ ad illas animas requirerentur.

58. *Ostensa implicatio* est, quod vna natura non possit simul affici immediate pluribus subsistentiis etiā diuinis secundū *Scotum* 3. d. 1. q. 2. m. 5. cuius ratio est, quia dependet adæquate ab vna, atque adeo nō potest depēdere villo modo ab alia, quia alias dependeret, & nō depēderet: ergo similiter materia nequit informati pluribus formis. Probatur consequentia, quia tam materia depēdet adæquate ab vna forma, quam natura à subsistentia: ergo si haberet aliam formam, dependeret etiam ab alia, & consequenter dependeret & nō dependeret.

Respondeo negando consequentiam cum antecedenti probationis; materia enim nullo modo dependet à forma secundum suum esse, & si dependeret etiam non necessario dependeret adæquate ab vna forma: natura autem dependet, ut supponitur, à subsistentia, cui vnitur, & quidem adæquate de facto, quidquid sit de possibili, de quo in materia de Incarnatione.

59. *Nonā implicatio* est, quod posset recipere infinitas formas simul, atque adeo quod esset infinita perfectionis.

Respondeo: Si receptio infinitarum formarū argueret perfectionem infinitam, tum materiam non posse simul recipere infinitas, sed limitari virtutē eius ad determinatum numerū Deo cognitū. Sicut ex eo, quod intellectus esset infinitæ virtutis, si infinita simul intelligeret, quamvis posset plura simul intelligere; limitatur tamen eius virtus ad certum numerum, ultra quē nequit plura simul cognoscere. Quod si illa receptio non arguit talem infinitatem, tum potest simul infinitas formas recipere, sicut communiter admittitur, quod idem locus abique infinitate potest supernaturaliter infinita corpora suscipere, si possint simul produci. An autem illa receptio arguat in materia infinitam virtutem, parum est curandum, quantum ad præsentem difficultatem; sed exemplum illud de loco videtur arguere quod non.

60. *Decima implicatio* est, quod implicet formam vnā esse in pluribus materiis: ergo materia vna nequit esse sub pluribus formis. *Suarinus* & *Mastrus* concedunt antecedens, & negant consequentiam. Verum meo iudicio est eadem prorsus ratio; unde nego antecedens, cuius rationem dabo quæstione sequenti.

Vndecima implicatio Thomistis familiaris est, quod sequeretur secundam formam esse substantiale & accidentale: esset enim substantiale, ut supponitur, & esset accidentale, quia adueniret enti in actu completo, hoc est materiæ actuata per formam substantialem completam, ac non subordinatam; quod autem sic aduenit: est accidens.

Responderetur negando sequelam pro secunda parte, quamvis enim illud, quod aduenit naturaliter loquēdo enti in actu completo, hoc est materiæ actuata per formam completam, sit accidens; tamen non omne illud, quod aduenit ipsi supernaturaliter, debet necessario esse acci

accidens, & ideo naturaliter non potest aduenire materiæ actuatae aliqua forma substantialis, quia formæ non subordinatæ substantiales sunt impossibiles naturaliter in eodem; unde vna alteri superuenire nequit quin expellatur altera.

61. *Undecima implicantiæ est, quam proponunt Complutenses supra pro ratione fundamentali suæ sententiæ, quod sequeretur materiam posse & non posse informari à pluribus formis; posset enim ex hypothesi, non posset autem, quia quod ex se non potest aliquid, non potest illud, nisi aliquid ipsi addatur, per quod posset illud: sed materia est impotens connaturaliter loquendo ad recipiendas simul duas formas: ergo nec supernaturaliter potest illas recipere, nisi addatur ipsi aliquid, per quod id posset. Hac eadem ratione applicata ad formam probant etiam vnam formam non posse informare plures materias.*

Sed facile respondetur negando sequelam pro secunda parte. Ad cuius probationem dico, quod materia quantum est ex se etiam naturaliter posset recipere plures formas, nisi fuisset propter incompatibilitatem ipsarum formarum; quæ non est in ordine ad potentiam supernaturalem. Quod si argumentum hoc valeret, probaret quod subiectum idem non posset recipere supernaturaliter duas qualitates contrarias, nec idem locus duo corpora: & certum est multa facere posse multa supernaturaliter, quæ non possunt facere naturaliter, absque eo, quod aliquid ipsis addatur præter concursum causæ supernaturalis, qualis etiam concursus aduenit materiæ, quando haberet duas formas, nam tum adesset concursus, quo Deus produceret secundam formam in illa, qui concursus non adesset, quando vna sola forma informaret materiam, nec deberetur materiæ informata ab vna forma, imo potius deberetur materiæ informata ab vna forma, quia vna forma exigit connaturaliter ablationem alterius formæ non subordinatæ.

62. *Obiici præter hæc possunt aliqua loca Scoti, quibus oppositum conclusionis videri posset tenere; nam in 4. l. 10. q. 2. n. 4. dicit non posse plures formas esse in eadem materia: quod etiam insinuat in secundo dist. 2. q. 7. n. 4. & 4. d. 11. q. 3. n. 33.*

Respondetur illis locis nihil eum docere ad propositum: nam in primo loco solum proponit difficultates contra conclusionem suam, & ad illas postea respondet. Neque quoties aliquis Doctor proponit obiectiones contra suam conclusionem, existimari debet ipsemet tenere omnes propositiones quas assumit in illis, ut manifestum est: quare miror illum locum adduci ad propositum hoc ab vilo Scotista. In aliis duobus locis supponere quidem videretur formas substantiales non subordinatas esse impossibiles: sed intelligendus est quantum ad potentiam ordinariam, non quantum ad absolutam, de qua nullam facit mentionem.

QVÆSTIO IV.

An vna forma substantialis possit simul esse in duabus materiis.

63. **O**Mnes qui negant materiam posse esse simul sub pluribus formis, negant etiam vnam formam esse posse in pluribus materiis. Imo & aliqui etiam ex illis, qui concedunt materiam posse esse sub pluribus formis, negant tamen formam posse esse in pluribus materiis simul, ut *Suares supra, & Mastrius disp. 5. q. 7.* qui tamen distinctione vititur, asserit enim vnam formam posse esse in pluribus materiis discontinuis inadæquatis, quas scilicet continuatas posset informare, propter exemplum S. Dionysij Areopagitæ, qui gestasse caput suum abscissum legitur, & eodem capite prædicasse populis: quod facere nequirit, nisi anima esset simul in capite, & reliquo corpore; negat vero eandem formam posse esse in pluribus materiis adæquatis. Vocat autem materiam adæquatam, illam integram, quam petit forma connaturaliter informare, ut est corpus humanum respectu animæ; materiam vero inadæquatam vocat partem materiæ adæquatæ.

CONCLUSIO.

64. *Eadem forma informare potest simul, & semel duas materias etiam adæquatas, hoc est tales, cum quibus potest facere vnum per se completum de potentia absoluta, non vero de ordinaria. Hanc quoque secundam partem de potentia naturali tenent omnes, & patet tum experientia, tum quia vna materia non potest naturaliter subesse pluribus formis adæquatis simul, nec vnum corpus in pluribus locis. Quoad primam vero partem de potentia absoluta, eam expresse tenet *Rhnius, & Amicus hic, & ex Scotistis Sghegma, & est conformis ad resolutionem questionis præcedentis, ac ad ea, quæ diximus in Logica, ostendentes non implicare, quod idem accidens possit esse in pluribus subiectis simul de potentia absoluta.**

Probat autem quoad hanc partem, quia vnum corpus potest esse in pluribus locis simul de potentia absoluta, & vna forma accidentaliter in pluribus subiectis, & vna materia sub pluribus formis, & vna substantia potest afficere plures naturas: ergo & vna forma potest esse de potentia absoluta in pluribus materiis. Probat consequentia, quia eadem propter est ratio, & qui soluere poterit contradictiones, quæ afferuntur contra antecedens, poterit eadem facilitate soluere illas quæ adducuntur contra consequens: ergo æque debet tenere vtrumque.

Confirmatur, quia de facto naturaliter loquendo eadem anima rationalis reperitur in pluribus subiectis realiter distinctis, ac loco diffinis, ut in capite & pede, estque de essentia diuersorum specie corporum: ergo de potentia absoluta potest etiam informare diuersa corpora disunita ac completa. Quæ sane confirmatio mihi est valde magni momenti, nam quod diuersa subiecta, quibus anima inest, sint continuata ac incompleta, non sufficit pro disparitate, saltem in ordine ad diuinam potentiam; nec enim illa diuersa corpora verbi gratia caput, & pes, sunt incompleta essentialiter & physice, quandoquidem non possint physice, & essentialiter compleri ulterius, licet possint compleri ulterius integraliter, quia possunt coniungi cum aliis partibus integralibus, ex quibus resultat aliquod ens integraliter completum, nempe homo.

*Confirmatur ulterius, quia quemadmodum naturaliter eadem numero anima rationalis potest informare duo corpora distincta rationis continuata inter se, ita omnino videtur, quod eadem forma aquæ posset informare duas partes materiæ primæ saltem continuatas, quod sufficeret pro conclusione. Quod si posset etiam illas continuatas informare, profecto posset & discontinuatas, quemadmodum eadem anima secundum plures ex aduersariis, speciatim *Mastrius*, potest illas partes discontinuatas informare simul, quas simul posset informare continuatas, ut patet in exemplo S. Dionysij.*

65. *Probat secundum principaliter conclusio, quia non est repugnantia, quod vna forma simul informet duas materias etiam adæquatas in sensu conclusionis: ergo asserendum est de potentia absoluta id fieri posse: consequentiam admittunt aduersarij. Probat antecedens soluendo implicantias, quæ adducuntur ab ipsis.*

Prima est, quam asserunt Complutenses, quod si forma ex se non possit naturaliter informare duas materias, non poterit etiā supernaturaliter id facere, nisi aliquid addatur, per quod possit: sed nihil potest addi, per quod id possit, ergo non potest simul informare tales materias. Sed hoc argumentum probaret æque, quod vnum corpus non possit esse in pluribus locis supernaturaliter contra ipsosmet Complutenses. Sed positue.

Respondeo, ut supra respondi, multa posse fieri supernaturaliter per aliquam rem, quæ naturaliter nequeat facere, absque superadditione alicuius præter concursu supernaturalem Dei, & terminum eius, qualis concursus adesset in proposito cum termino suo, neque concursus productivus vniionis secundæ in forma ad materiā alteram, & ipsamet vniio, quæ est terminus eius, ac etiam secundum totum, quod resisteret ex anima, & altera materia.

Secunda